

DR URSZULA GEMBARA

TWÓRCZOŚĆ A ROZWÓJ OSOBOWOŚCI W KONTEKŚCIE PRACY NAUCZYCIELA

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

Plan prezentacji:

1. Rozumienie twórczości w psychologii.
2. Osobowość twórcza.
3. Proces twórczy.
4. Postawa twórcza.

Pojęcie twórczości w psychologii

- cecha osobowości
- proces psychiczny
- proces myślowy
- postawa twórcza
- dorobek artystyczny

Twórczość : rodzaje

- twórczość ekspresyjna (*expressive spontaneity*) – pojawia się najwcześniej, jej przykładem są spontaniczne rysunki dziecka, na tym poziomie nie jest wymagana oryginalność i wysoka jakość wytworu;
- twórczość zawodowa (*technical creativity*) – to wynik profesjonalnej działalności artystycznej lub naukowej, celem jest tu generowanie rzeczy oryginalnych, na tym poziomie potrzebna jest wprawa i niezwykle umiejętności;
- twórczość wynalazcza (*inventive creativity*) – to pomysłowe operowanie materiałami, metodami, środkami twórczenia, na tym poziomie potrzebna jest umiejętność wykorzystywania znanych rozwiązań i rzeczy w nowy sposób;
- twórczość innowacyjna (*innovative creativity*) – polega na udoskonalaniu lub modyfikacji tego, co istnieje, rozwinięcia go o krok dalej;
- twórczość wyjątkowa (*emergent creativity*) – to taka działalność, która zapoczątkowuje nową szkołę, kierunek czy styl w danej dziedzinie twórczości.
(Szmidt 2007 s.73, Taylor 1975)

Cechy osobowości twórcy

1. Otwartość:

łatwość asymilowania nowych informacji, potrzeba nowości, tolerancja wobec treści dwuznacznych.

2. Niezależność:

postawa nonkonformistyczna, nieuleganie naciskowi.

3. Wytrwałość:

częstość i łatwość wzbudzania motywacji samoistnej, siła ego czyli stabilność emocjonalna, zdolność przezwyciężania porażek, stabilność emocjonalna (Nęcka, 2002)

Osobowość twórcza

1. Ponadprzeciętne uzdolnienia poznawcze.
2. Specyficzne właściwości emocjonalne.
3. Specyficzne właściwości wolicjonalno-motywacyjne.
4. Specyficzne właściwości charakterologiczne.
5. Specyficzne przystosowanie społeczne. (Popek, 2001)

Osobowość twórcy

Norma czy psychopatologia?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Proces twórczy

Proces twórczy Teoria inkubacji Wallasa

1. Przygotowanie (preparacja) zbieranie danych, definiowanie problemu i inne czynności wstępne.
2. Samoistne, nieświadome generowanie pomysłów (inkubacja), podczas którego świadomy umysł wykonuje zupełnie niezwiązane z problemem czynności.
3. Olśnienie (iluminacja) nagłe zrozumienie istoty problemu i dostrzeżenie rozwiązania.
4. Sprawdzenie (weryfikacja), czy wyinkubowany pomysł spełnia oczekiwane kryteria (czy jest sensowny, poprawny, użyteczny).

Postawa twórcza

postawa jednostki: albo z przewagą skłonności do przystosowania się i naśladownictwa, albo też z przewagą dążeń do zmienności i kreacji. Właściwości te, będące układem dynamicznym, układają się dychotomicznie o wartościach cech ciągłych i wyrażają się nasileniem między niskim a wysokim biegunem jakości.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dotyczy to takich tendencji w zachowaniu, jak:

- fiksacja funkcjonalna,
- refleksyjność (lub brak),
- otwartość lub brak otwartości poznawczej, skłonność do dogmatyzmu,
- brak wytrwałości w działaniu, a głównie w odkrywaniu idei i rzeczy nowych,
- lękliwość lub odwaga poznawcza i kreacyjna,
- niska bądź wysoka samoocena i wiara we własne możliwości,
- egocentryzm i narcyzm (bezkrytycyzm i nadmierna pewność siebie),
- podporządkowanie się lub samodzielność,
- emocjonalność stymulująca lub hamująca (temperament, cechy psychopatyczne)
- niski bądź wysoki poziom samokontroli bądź samowiedzy. (Popek, 2001)

Ekspresja

Ekspresję można rozumieć jako element dialogu
– wewnętrzna potrzeba komunikowanie innym ludziom
swoich myśli, uczuć, wzruszeń (Read, 1976)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Kryteria dojrzałej osobowości wg. Maslowa

- niezależność,
- zaufanie do siebie,
- otwartość,
- twórczość,
- akceptacja siebie i innych,
- prostota,
- spontaniczność,
- potrzeba prywatności,
- poczucie humoru,
- obecność doświadczeń mistycznych. (za: Oleś P.K., Drad-Ruszczak K.)

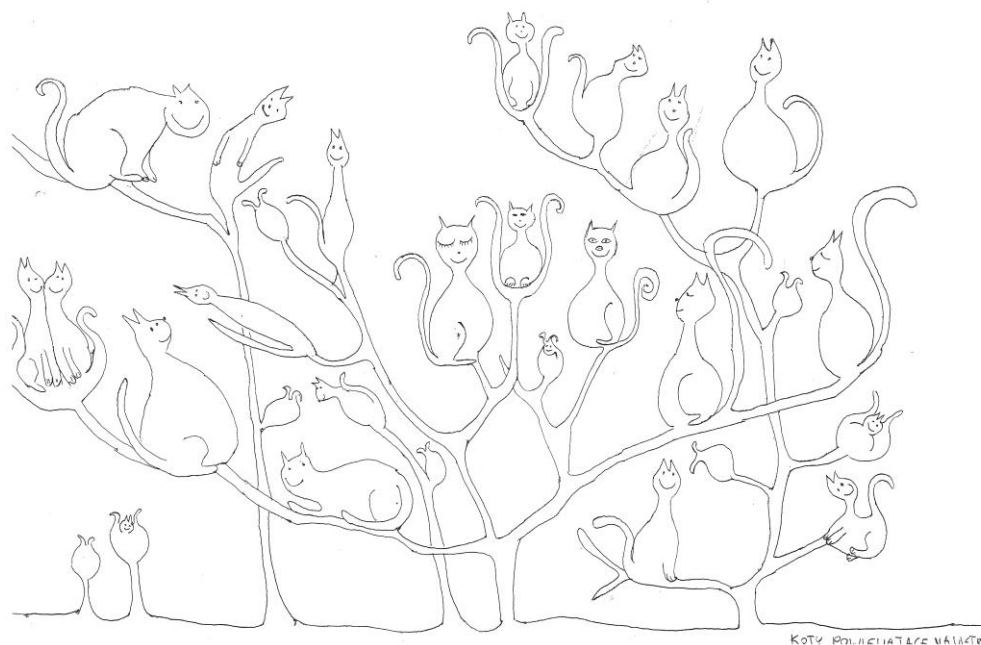

Literatura cytowana:

- Nęcka E. (2002) Psychologia twórczości. GWP
- Oleś P.K., Drad-Ruszczak (2010). Osobowość. W: Strelau J., Doliński D. (red.) Psychologia akademicka. Podręcznik t. 1. GWP
- Szmidt K.J. (2007) Pedagogika twórczości. GWP
- Popek S. (2001) Człowiek jako jednostka twórcza. Wyd. UMCS
- Read H. (1976) Wychowanie przez sztukę. Ossolineum

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego